

«فرهیختگان» گزارش می‌دهد

جزئیات سازوکار همکاری هیات علمی دانشگاه آزاد

موظفی حضور و فعالیت‌های علمی و پژوهشی در تابستان تداوم پیدا می‌کند

عضو هیات علمی ب نیز مانند عضو هیات علمی نوع الف در ترم تابستان موظفی تدریس ندارد، ولی موظفی حضور و فعالیت‌های علمی و پژوهشی تداوم پیدا می‌کند. امکان اخذ مرخصی یا تبدیل ساعات حضور به ماموریت‌های ابلاغی در چارچوب ضوابط و مقررات براساس تایید رئیس واحد محل خدمت میسر است. میزان ساعات حق التدریس ترم تابستان حداکثر ۱۲ ساعت است. تدریس غیرحضوری یا ساعات موظفی دورکاری در شرایط خاص مانند شرایط شیوع بیماری یا آلودگی هوا تابع دستورات ابلاغی استان است. در موارد تحصیل درآمدهای غیرشهریه‌ای برای دانشگاه به‌واسطه عضو هیات علمی، واحد می‌تواند براساس ضوابطی که سازمان مرکزی تعیین می‌کند، ضمن منظور کردن درآمد مکمل برای ایشان، متناسب با میزان درآمدزایی، تمام یا بخشی از موظفی غیرتدریس وی را به این امر اختصاص دهد. در هر صورت عضو هیات علمی موظف به مشاوره و رفع اشکال دانشجویان خود به‌صورت منظم و به‌دو شکل حضوری و مجازی است.

واحد می‌تواند برای طرح‌های برون‌دانشگاهی تا ۵۰ درصد موظفی تدریس را کسر کند

واحد می‌تواند برای طرح‌های برون‌دانشگاهی براساس آیین‌نامه‌های ابلاغی تا ۵۰ درصد موظفی تدریس را کسر کند. در صورت عدم تکمیل ساعات موظفی تدریس هر عضو هیات علمی در هر واحد دانشگاهی، ارائه خدمت به‌شکل طرح تعاون، پژوهش تحصیلات تکمیلی، دوره‌های کوتاه‌مدت، فعالیت‌های پژوهش و فناوری، همکاری در سما و ماموریت آموزشی و پژوهشی به دیگر موسسات و پرداخت حقوق معادل به دانشگاه باشد. به پیشنهاد رئیس واحد و تایید رئیس استان، در موارد خاص متناسب با ماموریت‌های ویژه‌ای که تعریف می‌شود می‌توان تا ۵۰ درصد از ساعات تدریس و غیرتدریس اعضای هیات علمی را فراتر از بخش‌نامه‌ها، ولی در چارچوب سیاست‌های ابلاغی معادل‌سازی کرد و مازاد بسر آن منوط به تایید امور هیات علمی سازمان مرکزی است.

در صورت وجود کسری ساعت تدریس و حضور و عدم انجام تعهدات معادل‌سازی شده، بدون عذر موجه‌بندی‌های مندرج در این شیوه‌نامه، واحد موظف به کسر برابر معادل ریالی آن از حق مرتبه در پایان ترم است. در شرایط استمرار تا پایان نیمسال دوم، لازم است موضوع قبل از پایان سال از طریق رئیس واحد به دبیرخانه جذب استان گزارش و پس از بررسی موضوع توسط دبیرخانه جذب استان و تایید موضوع توسط رئیس استان، درمورد نحوه ادامه همکاری متناسب با مقررات موجود تصمیم‌گیری شود. مربیان پایه ۱۰ به بالا که دارای مجوز راهنمایی مقاطع کارشناسی ارشد مانند سایر اعضای هیات علمی در مرتبه‌های بالاتر هستند، می‌توانند با کاهش یک واحد موظفی تدریس و سه‌ساعت موظفی حضور، موظفی پژوهشی (معادل یک راهنمایی پایان‌نامه ۶ واحدی در سال) داشته باشند.

عضو هیات علمی می‌تواند از درآمدهای غیرشهریه‌ای منتفع شود

در صورت کسب درآمدهای غیرشهریه‌ای در حوزه‌های مختلف که متناسب با آیین‌نامه‌های مرتبط باشد، عضو هیات علمی می‌تواند از درآمدهای آن منتفع شود. در صورت تداوم رکود علمی، مقررات رکود علمی شامل این دسته از همکاران هیات علمی نیز می‌شود. میزان فوق‌العاده خاص جذب بین صفر تا ۷۵ درصد براساس عملکرد عضو هیات علمی براساس شاخص‌های ارتقای سال قبل در که سامانه ساجد درج می‌شود و پس از محاسبه و ارزیابی توسط دبیرخانه جذب استان و تایید رئیس استان مشخص خواهد شد. میزان حق مرتبه علمی پایه از نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ مطابق جدول ۴ درج شده که تابع افزایش سالانه حقوق و مزایاست.

مقاطع کارشناسی ارشد مانند سایر اعضای هیات علمی در مرتبه‌های بالاترند، می‌توانند با اخذ دو پایان‌نامه موظفی ۶ واحدی در سال، کاهش دو واحد موظفی تدریس و ۶ ساعت موظفی حضور در هفته، موظفی پژوهشی داشته باشند. مدیران اجرایی که به‌دلیل مشغله کاری امکان انجام موظفی پژوهشی ندارند، ساعت حضور و تدریس ایشان، مطابق شرایط قبل از ابلاغ این شیوه‌نامه خواهد بود. میزان فوق‌العاده خاص جذب بین ۵۰ تا ۱۵۰ براساس عملکرد عضو هیات علمی براساس شاخص‌های ارتقای سال قبل که در سامانه «ساجد» درج می‌شود و پس از محاسبه و ارزیابی توسط دبیرخانه جذب استان و تایید رئیس استان مشخص خواهد شد و همچنین میزان حق مرتبه علمی پایه از نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ مطابق جدول ۲ درج شده که تابع افزایش سالانه حقوق و مزایاست.

نحوه همکاری اعضای هیات علمی تمام‌وقت نوع «ب» عضو هیات علمی تمام‌وقت ب موظف به انجام نظام‌مند ۱۶ ساعت کار علمی در هفته مطابق جدول ۳ و مشتمل بر تدریس، پژوهش تحصیلات تکمیلی، راهنمایی پایان‌نامه و رساله دکتری و پژوهش‌های برون‌سازمانی، فعالیت‌های فناوریانه و مشاوره، داوری مقاله یا رساله، مشاوره فرهنگی-تربیتی دانشجویان، مشارکت در تحصیل درآمدهای غیرشهریه‌ای دانشگاه، مشارکت در شوراهای علمی و آموزشی، انجام امور اجرایی و نظارتی، آموزش‌های کوتاه‌مدت، مدیریت آزمایشگاه و کارگاه یا کلینیک و انجام امور محوله از سوی دانشگاه است. این نوع هیات علمی تمام‌وقت محسوب می‌شود و امکان فعالیت تمام‌وقت در موسسات آموزشی دیگری را ندارد. فعالیت تمام‌وقت در سایر موسسات غیرآموزشی، نیازمند اخذ مجوز از رئیس استان مربوط، به‌شروط عدم مغایرت با قوانین اداری و استخدامی میسر است. نحوه و زمان حضور موظفی هیات علمی باید از قبل مشخص و قابل کنترل توسط واحد دانشگاهی باشد و زمان حضور موظف نباید با زمان تدریس تداخل داشته باشد. براساس آیین‌نامه‌های ابلاغی درحوزه‌های پژوهش، فناوری، فرهنگی و آموزشی و براساس موافقت رئیس واحد دانشگاهی محل خدمت در چارچوب آیین‌نامه‌های ابلاغی، ساعات موظفی و حضور قابل معادل‌سازی است. در صورتی که اخذ پایان‌نامه براساس ضوابط ابلاغی حوزه پژوهش و فناوری میسر نشود، یک ساعت به ساعات موظفی تدریس و سه ساعت به موظفی حضور اضافه می‌شود. همچنین اگر پایان‌نامه موظفی منجر به دستاورد علمی یا در چارچوب سیاست‌های نظام پایش شد، به نحوی که مشمول حق التدریس مازاد یا مبلغ تشویقی شد، پرداخت آن مطابق بخشنامه‌های ابلاغی بلامانع است.

به موظفی حضور اضافه می‌شود. همچنین در صورتی که پایان‌نامه موظفی منجر به دستاورد علمی یا در چارچوب سیاست‌های نظام پایش قرار گرفت، به نحوی که مشمول حق التدریس مازاد یا مبلغ تشویقی شد، پرداخت آن مطابق بخشنامه‌های ابلاغی بلامانع است.

عضو هیات علمی نوع «الف» در ترم تابستان موظفی تدریس ندارد

عضو هیات علمی نوع الف در ترم تابستان موظفی تدریس ندارد، ولی فعالیت‌های علمی و پژوهشی تداوم پیدا می‌کند. امکان اخذ مرخصی یا تبدیل ساعات حضور به ماموریت‌های ابلاغی در چارچوب ضوابط و مقررات براساس تایید رئیس واحد محل خدمت میسر است و نکته دیگر اینکه میزان ساعات حق التدریس ترم تابستان برای این دسته از اعضای هیات علمی حداکثر ۱۲ ساعت است. تدریس غیرحضوری یا ساعات موظفی دورکاری در شرایط خاص مانند شرایط شیوع بیماری یا آلودگی هوا تابع دستورات ابلاغی استان است. در موارد تحصیل درآمدهای غیرشهریه‌ای برای دانشگاه به‌واسطه عضو هیات علمی، واحد می‌تواند براساس ضوابطی که سازمان مرکزی تعیین می‌کند، ضمن منظور کردن درآمد مکمل برای ایشان، متناسب با میزان درآمدزایی، تمام یا بخشی از موظفی غیرتدریس او را به این امر اختصاص دهد. در صورت عضو هیات علمی موظف به مشاوره و رفع اشکال دانشجویان خود به‌صورت منظم و به‌دو شکل حضوری و مجازی است. واحد با هماهنگی دبیرخانه جذب استان می‌تواند برای طرح‌های برون‌دانشگاهی براساس آیین‌نامه‌های ابلاغی تا ۵۰ درصد موظفی تدریس را کسر کند. در صورت عدم تکمیل ساعات موظفی تدریس هر عضو هیات علمی در هر واحد دانشگاهی، ارائه خدمت به‌شکل طرح تعاون، پژوهش تحصیلات تکمیلی، دوره‌های کوتاه‌مدت، فعالیت‌های پژوهش و فناوری، همکاری در سما، ماموریت آموزشی و پژوهشی به دیگر موسسات و پرداخت حقوق معادل به دانشگاه باشد. تا ۵۰ درصد از ساعات تدریس و غیرتدریس اعضای هیات علمی را می‌توان فراتر از بخشنامه‌ها، ولی در چارچوب سیاست‌های ابلاغی معادل‌سازی کرد و مازاد بر آن منوط به تایید امور هیات علمی سازمان مرکزی است. در صورت وجود کسری ساعت تدریس و عدم انجام تعهدات معادل‌سازی شده بدون عذر موجه مطابق با بندهای مندرج در این شیوه‌نامه، واحد موظف به کسر برابر معادل ریالی آن از حق مرتبه علمی در پایان ترم است. در شرایط استمرار در نیمسال دوم، لازم است موضوع قبل از پایان سال از طریق رئیس واحد به دبیرخانه جذب استان گزارش و پس از بررسی توسط دبیرخانه جذب استان و تایید موضوع توسط رئیس استان، نحوه همکاری می‌تواند تغییر کند.

نکته دیگر اینکه مربیان پایه ۱۰ به بالا که دارای مجوز راهنمایی

اعضای هیات علمی دانشگاه را خانه خود بدانند

قائم‌مقام مرکز جذب و امور هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی بیان اینکه دانشگاه آزاد اسلامی یک دانشگاه حل مساله است، اضافه کرد: «دانشگاه آزاد اسلامی با توجه به دستور ریاست دانشگاه، به‌سمتی حرکت کرده که بتواند مشکلات جامعه را در فضای تحقیق و توسعه حل کند. در غیر این صورت اگر چندین هزار پایان‌نامه هم دفاع شوند و اما بین دیگر پایان‌نامه‌ها خاک بخورند، هیچ‌مشکلی را در کشور نخواهند کرد.» ضیائی در پایان گفت: «با این هدف می‌گویم اعضای هیات علمی می‌توانند شغل اصلی خود را در دانشگاه بدانند و ۳۲ موظفی نیز براساس آیین‌نامه‌ها برای آنها تعریف شده است. بر همین اساس طرح پژوهشی برون‌دانشگاهی، درون‌دانشگاهی و... برای آنها تعریف شده و از طرح‌های تحقیقاتی و حتی حق التدریس می‌توانند استفاده کنند. در واقع آنها باید دانشگاه را خانه خود بدانند، از سوی دیگر به تمام روسای دانشگاه‌ها توصیه شده است که تمام امکانات حضور را برای اعضای هیات علمی آماده کنند.»

نحوه همکاری اعضای هیات علمی تمام‌وقت نوع «الف» چگونه است؟

عضو هیات علمی تمام‌وقت نوع الف موظف به انجام نظام‌مند ۳۲ ساعت کار علمی یا معادل آن در هفته متناسب با جدول شماره ۱، مشتمل بر تدریس، پژوهش تحصیلات تکمیلی، راهنمایی پایان‌نامه و رساله دکتری، پژوهش‌های درون و برون‌سازمانی، فعالیت‌های فناوریانه، مشاوره، داوری مقاله یا رساله، مشاوره آموزشی و فرهنگی- تربیتی دانشجویان، مشارکت در تحصیل درآمدهای غیرشهریه‌ای دانشگاه، مشارکت در شوراهای علمی و آموزشی، انجام امور اجرایی و نظارتی، آموزش‌های کوتاه‌مدت، مدیریت آزمایشگاه و کارگاه یا کلینیک و انجام امور محوله از سوی دانشگاه است. هیات علمی تمام‌وقت نوع الف امکان فعالیت آموزشی، پژوهشی و فناوری خارج از دانشگاه بدون هماهنگی با واحد دانشگاهی را ندارد و سایر فعالیت‌ها در چارچوب مقررات اداری و استخدامی با هماهنگی رئیس واحد امکان‌پذیر است. نحوه و زمان حضور موظفی هیات علمی باید از قبل مشخص و توسط واحد دانشگاهی قابل کنترل باشد و زمان حضور موظف نباید با زمان تدریس تداخل داشته باشد. براساس آیین‌نامه‌های ابلاغی در حوزه‌های پژوهش، فناوری، فرهنگی و آموزشی و براساس موافقت رئیس واحد دانشگاهی محل خدمت در چارچوب آیین‌نامه‌های ابلاغی، ساعات موظفی و حضور قابل معادل‌سازی است. نکته دیگر اینکه نحوه محاسبه واحدهای نظری و عملی تابع مقررات اعلامی از سوی سازمان مرکزی و مطابق روال قبل است. در صورتی که اخذ پایان‌نامه براساس ضوابط ابلاغی حوزه پژوهش و فناوری میسر نشود، دوساعت به ساعات موظفی تدریس و ۶ ساعت

سارا طاهری

روزنامه‌نگار

دانشگاه به‌عنوان مرکزی آموزشی، نیاز به نیروهای متخصص، آموزش دیده و دلسوز دارد تا اهداف دانشگاه را به‌سرانجام برسانند. در ایسن میان اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین نیروهای ذی‌نفع در دانشگاه، نه‌تنها وظیفه آموزش دانشجویان را برعهده دارند، بلکه می‌توانند در فضای تحقیق و توسعه مشکلات جامعه را نیز حل کنند. به‌عبارت بهتر، کارایی و اثربخشی دانشگاه تحت‌تأثیر مستقیم نحوه فعالیت و کیفیت فعالیت اعضای هیات علمی آن است و بدون وجود هیات علمی فعال، پیگیر، آگاه و متخصص رسالت دانشگاه به‌طور کامل محقق نخواهد شد. از سوی دیگر با افزایش توجه به پژوهش در کنار آموزش به‌عنوان اهداف دانشگاه‌ها، نیاز به اساتید علاقه‌مند به پژوهش و دارای استانداردهای لازم برای یک عضو هیات علمی، بیش از پیش ضروری خواهد بود. در این میان دانشگاه آزاد اسلامی همواره تلاش کرده با جذب نیروی مورد نیاز هیات علمی، ضمن بهبود شاخص نسبت استاد به دانشجو، زمینه افزایش کیفیت فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی را نیز فراهم کند. در همین راستا نحوه همکاری اعضای هیات علمی تمام‌وقت دانشگاه آزاد اسلامی به دو نوع «الف» و «ب» تقسیم و علاوه بر تدریس و آموزش برای آنها موظفی پژوهش نیز در نظر گرفته شده است. حالا اعضای هیات علمی می‌توانند در صورت داشتن شرایط لازم متناسب نحوه همکاری خود را با دانشگاه آزاد اسلامی انتخاب کنند. بر همین اساس دیروز شیوه‌نامه نحوه همکاری اعضای هیات علمی این دانشگاه ابلاغ و جزئیات هر کدام مشخص شده است.

اعضای هیات علمی طرح‌های برون‌دانشگاهی را به درون دانشگاه بیاورند

محمدصادق ضیائی، قائم‌مقام مرکز جذب و امور هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» درخصوص نحوه همکاری اعضای هیات علمی گفت: «تمام اعضای هیات علمی در دانشگاه آزاد اسلامی تمام‌وقت هستند که به تمام‌وقت نوع الف و نوع ب تقسیم می‌شوند. اعضای هیات علمی تمام‌وقت نوع الف با توجه به شرایطی که پیش‌بینی شده از نظر ساعت موظفی در رکنینگ استاد، دانشیار، استادیار و مربی تعیین شده‌اند.» او اضافه کرد: «ما اعتقاد داریم وظیفه اعضای هیات علمی فقط آموزش و تدریس نیست، بلکه وظیفه آنها علاوه بر تدریس و آموزش در فضای تحقیق و توسعه نیز تعریف شده، بنابراین رای آنها موظفی پژوهش نیز دیده شده است. اعضای هیات علمی نوع الف، ۳۲ ساعت حضور دارند و برای اعضای هیات علمی نوع ب با توجه به تقاضای فرد بر مبنای ۱۶ ساعت پیش‌بینی شده است. قائم‌مقام مرکز جذب و امور هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی در ادامه اظهار کرد: «بنابر این موظفی این عدد در قالب ساعت موظفی آموزش، موظفی پژوهشی، موظفی حضور و حتی پیش‌بینی مازاد حق التدریس در نظر گرفته شده تا هیات علمی بتواند حق تحقیق معادل‌سازی شده در استفاده کند.» ضیائی در ادامه درخصوص اهداف این شیوه‌نامه نیز صحبت به‌میان آورد و گفت: «فردی که به‌عنوان عضو هیات علمی برای دانشگاه وقت گذاشته و هیات علمی به‌عنوان شغل اول اوست، باید به‌او به‌شکل ویژه‌ای توجه شود و دانشگاه باید برای اوفضایی را ایجاد کند که بتواند امر آموزش و تحقیق را توانم‌پیش‌ببرد. در واقع به‌دنبال این هستیم که اعضای هیات علمی در این زمینه‌ها ارتقا پیدا کنند و بتوانند طرح‌های برون‌دانشگاهی را به درون دانشگاه بیاورند.» او تاکید کرد: «همچنین دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه آزاد اسلامی در راستای مسترین‌ل‌ها بتوانند مشکلات را حل کنند، کم‌اینکه در آموزشیار و پژوهشیار نیز این اتفاق افتاد؛ در پژوهشیار هدف این است پایان‌نامه‌ها در قالب عنوانی باشند که حل‌کننده مشکلات دانشگاه است.»

جدول ۱- تقسیم‌بندی ساعات فعالیت اعضای هیات علمی
نوع «الف» دانشگاه آزاد اسلامی

مرتبه	موظفی آموزشی	موظفی پژوهش تحصیلات تکمیلی	موظفی حضور	ساعات مازاد
استاد	۱۰ ساعت	دو پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد ۶ واحدی یا معادل بخشی از رساله دکتری در سال	۱۴ ساعت یا معادل آن مطابق دستور العمل‌های ابلاغی	حداکثر ۲۴ ساعت حق‌التدریس یا معادل آن حق‌التحقیق به شرط تکمیل ساعات موظفی آموزشی و پژوهشی
دانشیار	۱۲ ساعت	دو پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد ۶ واحدی یا معادل بخشی از رساله دکتری در سال	۱۲ ساعت یا معادل آن مطابق دستور العمل‌های ابلاغی	حداکثر ۲۴ ساعت حق‌التدریس یا معادل آن حق‌التحقیق به شرط تکمیل ساعات موظفی آموزشی و پژوهشی
استادیار	۱۳ ساعت	دو پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد ۶ واحدی یا معادل بخشی از رساله دکتری در سال	۱۱ ساعت یا معادل آن مطابق دستور العمل‌های ابلاغی	حداکثر ۲۴ ساعت حق‌التدریس یا معادل آن حق‌التحقیق به شرط تکمیل ساعات موظفی آموزشی و پژوهشی
مربی	۱۶ ساعت	-	۱۶ ساعت یا معادل آن مطابق دستور العمل‌های ابلاغی	حداکثر ۲۴ ساعت حق‌التدریس یا معادل آن حق‌التحقیق به شرط تکمیل ساعات موظفی آموزشی و پژوهشی

جدول ۳- میزان ساعات عضو هیات‌علمی تمام‌وقت
نوع «ب» دانشگاه آزاد اسلامی

مرتبه	موظفی آموزشی	موظفی پژوهش تحصیلات تکمیلی	موظفی حضور	ساعات مازاد
استاد	۷ ساعت	یک پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد یا معادل بخشی از رساله دکتری در سال	۵ ساعت یا معادل آن مطابق دستور العمل‌های ابلاغی	حداکثر ۲۴ ساعت حق‌التدریس یا معادل آن حق‌التحقیق به شرط تکمیل ساعات موظفی آموزشی و پژوهشی
دانشیار	۸ ساعت	یک پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد یا معادل بخشی از رساله دکتری در سال	۴ ساعت یا معادل آن مطابق دستور العمل‌های ابلاغی	حداکثر ۲۴ ساعت حق‌التدریس یا معادل آن حق‌التحقیق به شرط تکمیل ساعات موظفی آموزشی و پژوهشی
استادیار	۹ ساعت	یک پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد یا معادل بخشی از رساله دکتری در سال	۳ ساعت یا معادل آن مطابق دستور العمل‌های ابلاغی	حداکثر ۲۴ ساعت حق‌التدریس یا معادل آن حق‌التحقیق به شرط تکمیل ساعات موظفی آموزشی و پژوهشی
مربی	۱۲ ساعت	-	۴ ساعت یا معادل آن مطابق دستور العمل‌های ابلاغی	حداکثر ۲۴ ساعت حق‌التدریس یا معادل آن حق‌التحقیق به شرط تکمیل ساعات موظفی آموزشی و پژوهشی

جدول ۲- میزان حق مرتبه اعضای هیات‌علمی تمام‌وقت
نوع «الف» در سال پایه

مرتبه	میزان حق مرتبه در سال پایه (به ریال)
استاد	۶۶۳۸۶۱۳۹
دانشیار	۵۸۶۶۶۸۲۰
استادیار	۵۱۳۸۴۴۴۷
مربی	۳۵۲۴۶۷۰۱

جدول ۴- میزان حق مرتبه اعضای هیات‌علمی تمام‌وقت
نوع «ب» در سال پایه

مرتبه	میزان حق مرتبه در سال پایه (به ریال)
استاد	۲۳۵۵۶۳۷۲
دانشیار	۲۰۸۱۷۲۵۹
استادیار	۱۸۲۳۳۱۹۱
مربی	۱۲۵۰۶۸۹۴